

L. van Noort

PR No. 23-85

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1985/86**

September 1987

Landbouw-Economisch Instituut

Afdeling Tuinbouw

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1985/86

Noort, L. van

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1987

49 p., 17 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De boomkwekerijbedrijven hadden gemiddeld een winst van f 9.660,-, dat is 4% van de kosten (in 1984/85 -10%).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 114.480,- per ondernemer (in 1984/85 f 87.620,-). Na aftrek van de persoonlijke belastingen, de premieheffing en de gezinsbestedingen bleef er f 39.940,- over als besparing.

Per bedrijf kwam f 61.690,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 7.090,-, zodat totaal f 68.780,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 6.220,- afgelost en de bruto-investeringen minus WIR-premie bedroegen f 55.340,-. De bezittingen bedroegen f 817.500,- deze werden gemiddeld met 84% eigen vermogen gefinancierd.

In het rapport zijn de bedrijven onderscheiden naar geografische ligging en financiële positie.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Boomkwekerij/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 De methode	7
1.3.1 Algemeen	7
1.3.2 De bescheiden	7
1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten	7
1.3.4 De balans	8
1.3.5 De gebruikte begrippen	9
1.4 De groepering van de bedrijven	9
2. DE BEDRIJFSUITKOMSTEN	11
2.1 Het grondgebruik	11
2.2 De arbeidsbezetting	12
2.3 De bedrijfsresultaten	12
2.3.1 Per bedrijf	12
2.3.2 Per ha boomkwekerij	13
2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij	15
2.5 De spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten (rentabiliteit)	16
2.6 Vergelijking met het voorafgaande jaar	16
2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	18
2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing	19
3. DE FINANCIERING	21
3.1 De herkomst van de middelen	21
3.2 De besteding van de middelen	21
3.3 De balans	22
3.3.1 Activa	22
3.3.2 Passiva	22
3.4 De toename van het eigen vermogen van 30 juni 1985 tot 30 juni 1986	23
3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1986	23
3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1986	24
3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	24
3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie	24

BIJLAGEN

1. Grondgebruik over 1985/86	33
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1985/86	34
3. Bedrijfsresultaten over 1985/86	35
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten	36
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1985/86	37
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	38
7. Spreiding van de besparing	39
8. Herkomst van de middelen	40
9. Besteding van de middelen	41
10. Balans per 30 juni 1986	42
11. Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1986 en de vermogensvergelijking	43
12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1986	44
13. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1986	45
14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten	46
15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1982/83 t/m 1985/86	47
16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 juni over de jaren 1982/83 tot en met 1985/86	48

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het desbetreffende boekjaar of afzetseizoen worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt circa negen maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter en zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven om jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij is met ingang van het boekjaar 1984/85 vernieuwd en op een landelijke basis gebracht. Als basis hiervoor is gebruik gemaakt van de Landbouwtelling 1982. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks handel 1) in boomkwekerij bedrijven;

1) ten hoogste 20% van de totale verkopen.

- e. met 60% en meer op basis van sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten in de open grond.

Aan deze criteria voldeden 1.224 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen in de open grond van 2.523 ha.

De bedrijven zijn met zes verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 4,6% voor bedrijven met 70-160 sbe in Boskoop e.o.;
- b. 9,0% voor bedrijven met 160-340 sbe in Boskoop e.o.;
- c. 21,2% voor bedrijven met 340 e.m. sbe in Boskoop e.o.;
- d. 3,1% voor bedrijven met 70-160 sbe in overig Nederland;
- e. 6,8% voor bedrijven met 160-340 sbe in overig Nederland;
- f. 16,1% voor bedrijven met 340 e.m. sbe in overig Nederland.

Hieruit blijkt dat de "grote" bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de "kleine" bedrijven 1). Bij de vaststelling van voornoemde steekproefpercentages is er rekening mee gehouden dat bij de werving niet alle bedrijven geschikt zouden zijn. Vanuit de Landbouwtelling zijn niet alle kenmerken van het bedrijf af te lezen, waardoor een aantal bedrijven niet in het onderzoek kon worden betrokken. Als ongeschikte bedrijven voor het onderzoek werden aangemerkt:

- a. bedrijven met te veel handel
- b. bedrijven met een tuincentrum;
- c. te kleine bedrijven;
- d. die gemengd waren met andere takken van bedrijf of beroep.

Deze ongeschiktheid voor het onderzoek, kon pas (volledig) bij de werving van de bedrijven worden vastgesteld.

Uiteindelijk konden in het boekjaar 1985/86 57 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze bedrijven vertegenwoordigen een populatie van 812 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen (in de open grond) van 1.976 ha. De landelijke oppervlakte met boomkwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1985 6.238 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 32% gerepresenteerd 2).

- 1) Op eerstgenoemde bedrijven is de bijdrage aan de totale produktie veel groter dan van laatstgenoemde bedrijven. Ervan uitgaande dat slechts een beperkt aantal bedrijven per tak van tuinbouw in het onderzoek kan worden opgenomen, wordt door deze werkwijze de betrouwbaarheid van de cijfers vergroot. Rekenkundig zijn de verschillen in de steekproefpercentages geëlimineerd door voor elk steekproefpercentage een wegingsfactor vast te stellen. De wegingsfactor is gelijk aan 100 gedeeld door het steekproefpercentage.
- 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Mededeling 312".

1.3 De methode

1.3.1. Algemeen

Voor alle deelnemende bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld, dit betekent dat de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd en toegevoegd aan de kosten. Eveneens zijn onder de kosten opgenomen de - op bedrijfseconomische basis - berekende afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen en de rente over het geïnvesteerde vermogen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet te vergelijken met de inkomens en vermogens die op basis van de fiscale wetgeving worden vastgesteld. Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen is rekening gehouden met de aanspraak 1) op WIR-premie. Dit betekent dat de bedrijfseconomische waarde van alle duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus de aanspraak op WIR-premie. Dit geldt ook voor de berekende aanwas, de afschrijving en de rente met betrekking tot de duurzame slijtende produktiemiddelen.

43% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.3.2 De bescheiden

De betaalde kosten en de ontvangen opbrengsten zijn voor groot deel ontleend aan de kas- en bankbescheiden, de loonstaten en de rekeningen van leveranciers en anderen die diensten hebben verleend. Dit geldt eveneens voor investeringen in duurzame produktiemiddelen, het aantrekken of aflossen van vreemd vermogen, het ontvangen van subsidies, enz.

1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten

De afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten.

De rente over het geïnvesteerde vermogen is bepaald op 6,50% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarover resp. 2,5%

- 1) Onder aanspraak op WIR-premie is verstaan de basispremie en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslag. Deze bedroeg in 1985 voor gebouwen, glasopstanden en vaste installaties 17% en voor de overige duurzame slijtende produktiemiddelen 18%.

en 7,50% is berekend. Het geïnvesteerde vermogen 1) is de som van: de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen.

De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en gezinsleden zijn berekend op basis van een taxatie van de door hen verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is op CAO-basis (incl. het werkgeversdeel in de sociale lasten) gewaardeerd.

De becijferde resultaten zijn ten dele beïnvloed door de waardeverschillen van de voorraad bomen aan respectievelijk het begin en het einde van het boekjaar. De waardering van deze voorraden heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmee de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt.

Het netto-bedrijfsresultaat is het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen vergoeding opgenomen voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

1.3.4 De balans

De grond in Boskoop e.o. is gewaardeerd op f 115.000,- per hectare. Voor de overige gebieden variëren deze waarden van f 35.000,- tot f 60.000,- per hectare.

De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie. Deze is ontleend aan gegevens die ook ten behoeve van de afschrijvings- en renteberekening zijn verzameld.

De woonhuizen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de herbouwwaarde.

Voor de waardering van de plantopstand is gebruik gemaakt van stichtingskostenberekeningen van het LEI.

In de balansen zijn ook de privé-bezittingen opgenomen.

Met de vordering van WIR-premie is rekening gehouden.

Het totale vreemde vermogen is onderscheiden in: vreemd vermogen op lange termijn en vreemd vermogen op korte termijn. Wat de belastingen betreft is alleen rekening gehouden met nog te betalen omzet- en loonbelasting.

De nog te betalen persoonlijke belastingen zijn niet opgenomen.

1) Deze investering omvat ook de bedrijfsmiddelen die door de ondernemer zijn gepacht. Over deze waarde is geen rente in de kosten opgenomen.

1.3.5 De gebruikte begrippen

Netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten

Het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten is zowel in een gewogen als in een ongewogen gemiddelde tot uitdrukking gebracht. Bij de berekening van het gewogen kengetal is het totale netto-bedrijfsresultaat van alle bedrijven van een groep gedeeld door 1% van het totaal van de kosten van die bedrijven. Voor de berekening van het ongewogen gemiddelde is deze deling voor elk bedrijf afzonderlijk verricht, waarna het gemiddelde van de kengetallen werd vastgesteld.

Arbeidsopbrengst per mensjaar

De arbeidsopbrengst per mensjaar is het bedrag dat door allen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, te zamen als inkomen is genoten. Het is de som van netto-bedrijfsresultaat en de kosten van arbeid. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - mensjaren, verkrijgt men de gemiddelde arbeidsopbrengst per mensjaar.

Inkomen, besparing en gezinsbesteding (gemiddeld per ondernemer)

- Arbeidsopbrengst van de ondernemer: netto-bedrijfsresultaat vermeerderd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer.
- Ondernemersinkomen van de ondernemer: arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van berekende en betaalde rente alsmede de in 1985/86 ontvangen rentesubsidie.
- Gezinsinkomen uit bedrijf: ondernemersinkomen verhoogd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden.
- Totaal gezinsinkomen: gezinsinkomen uit bedrijf verhoogd met het inkomen buiten het bedrijf.
- Besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf: totaal gezinsinkomen verminderd met de persoonlijke belastingen en de premies voor de volksverzekeringen.
- Gezinsbestedingen: de som van premies vrijwillige verzekeringen, het betaald loon voor meewerkende gezinsleden en de overige gezinsbestedingen.
- Besparing: het verschil tussen het besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf en de gezinsbestedingen.

1.4 De groepering van de bedrijven

In dit verslag zijn de resultaten van 57 bedrijven met 60% en meer sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten opgenomen. (Zie tabel 1.1). De bedrijven zijn geografisch onderscheiden. De 57 bedrijven zijn ook naar hun financiële positie onderscheiden in de tabellen 3.3 t/m 3.8.

Tabel 1.1 Aantal bedrijven in steekproef en populatie, indeling naar ligging en financiële positie

		Aantal bedrijven:	
		steekproef	populatie
-	Geografische ligging:		
1.	Boskoop e.o.	30	477
2.	Overig Nederland	27	335
-	Financiële positie:		
3.	Bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie	18	257
4.	Bedrijven met een relatief gunstige financiële positie	19	277
5.	Bedrijven met een relatief matige financiële positie	<u>20</u>	<u>278</u>
6.	Alle bedrijven	57	812

In de bijlagen 15 en 16 zijn gegevens opgenomen van alle deelnemende bedrijven in de jaren 1982/83 t/m 1985/86.

2. De bedrijfsuitkomsten

2.1 Het grondgebruik

De boomkwekerijbedrijven in Boskoop e.o. hadden gemiddeld 94 are voor boomkwekerijprodukten (in de open grond) in gebruik; in overig Nederland bedroeg deze oppervlakte 454 are. Zoals uit tabel 2.1 blijkt, valt in Boskoop e.o. sterk het accent op de sierconiferen, de overige sierheesters en klimplanten; samen nemen zij vrijwel de gehele oppervlakte voor hun rekening. In overig Nederland zijn bos- en haagplantsoen, de laan-, park- en vruchtbomen en de rozenstruiken van grote betekenis. De oppervlakte die met deze produkten was beteeld, bedroeg 357 are of wel 79%.

De gemiddelde kadastrale oppervlakte bedroeg 143 are in Boskoop e.o. en 829 are in overig Nederland, hiervan was respectievelijk 21 are en 379 are gepacht. Een uitvoerig beeld van het grondgebruik geeft bijlage 1.

Tabel 2.1 Het grondgebruik (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven		w.v. bedrijven gelegen in:			
			Boskoop e.o.		overig Nederland	
Aantal bedrijven	57		30		27	
	are	%	are	%	are	%
Bos- en haagplantsoen	55	23	0	0	134	30
Laan-, park- en vruchtbomen	55	23	0	0	133	29
Rozenstruiken	37	15	0	0	90	20
Sierconiferen	43	18	24	26	70	15
Overige sierheesters en klimplanten	52	21	69	73	27	6
Vaste planten	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Totale boomkwekerij in de open grond	243	100	94	100	454	100
Boomkwekerij onder glas	<u>5</u>		<u>5</u>		<u>6</u>	
Totaal boomkwekerij	248		99		460	

2.2 De arbeidsbezetting

De arbeidsbezetting (zie bijlage 2) was op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf 2,90 mensjaar, namelijk 1,68 mensjaar van ondernemers en echtgenotes, 0,32 mensjaar van overige gezinsleden en 0,90 mensjaar arbeid van personeel.

Op de bedrijven in Boskoop e.o. bedroeg de arbeidsbezetting 2,70 mensjaar per ha boomkwekerij, op de bedrijven in overig Nederland was dat 0,70.

De gemiddelde leeftijd van de ondernemers in de boomkwekerij bedroeg 40 jaar. Hierbij dient te worden opgemerkt dat voor bedrijven met meer ondernemers de gemiddelde leeftijd van de ondernemers van het desbetreffende bedrijf in aanmerking is genomen.

2.3 De bedrijfsresultaten

2.3.1 Per bedrijf

Voor de boomkwekerijbedrijven werd gemiddeld een positief resultaat berekend van f 9.660,-, dat is 4% van de kosten (in 1984/85 een negatief resultaat van 10% van de kosten). De bedrijven in Boskoop en omstreken hadden een winst van f 26.740,- ofwel 12% van de kosten, de bedrijven in overig Nederland een verlies van f 14.660,-, dat is 5% van de kosten. Door de grote verscheidenheid van de boomkwekerijprodukten is geen nadere onderscheiding naar bedrijfstype mogelijk.

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - dat is het netto-bedrijfsresultaat verhoogd met de als kosten gecalculerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 69.170,- per ondernemer. Bij de berekening van onder andere de arbeidsopbrengst van de ondernemer kan het voorkomen dat extreem hoge uitkomsten van een kleine groep ondernemers het gemiddelde cijfer sterk beïnvloeden; het gevolg is dat het aantal ondernemers met een arbeidsopbrengst onder het gemiddelde groter is dan het aantal boven het gemiddelde. Ter vergelijking is daarom tevens de gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer van een "mediane groep" 1) van ondernemers gegeven. Van alle in tabel 2.2 opgenomen groepen van bedrijven, zijn de gemiddelde cijfers per ondernemer hoger dan de mediaan gemiddelden.

- 1) Onder mediane groep is hier verstaan 20% van het totaal aantal waarnemingen, te weten 10% links en 10% rechts van de mediaan. De mediaan is de middelste van alle waarnemingen, als deze naar "grootte" zijn gerangschikt.

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	w.v. bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Opp. boomkwekerijprod. (are)	248	99	460
Arb. bezetting (mensjaren)	2,90	2,67	3,22
Geïnvesteed vermogen per 1 juli 1985	599.000	480.000	768.000
Opbrengsten	247.720	240.840	257.510
Kosten	238.060	214.100	272.170
Netto-bedrijfsresultaat	9.660	26.740	-14.660
Id. in % van de kosten	4	12	- 5
Arbeidsopbr. ondernemer:			
- per ondernemer	69.170	89.000	46.430
- mediaan	50.030	62.990	23.800

2.3.2 Per ha boomkwekerij

In tabel 2.3 zijn de bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij opgenomen. Er zijn tussen Boskoop e.o. en overig Nederland grote verschillen in het geïnvesteerd vermogen, in de arbeidsbezetting en de kosten en opbrengsten per ha boomkwekerij. De grote intensiteitsverschillen tussen de twee gebieden komen duidelijk naar voren in de cijfers gemiddeld per ha. Globaal zijn de gemiddelde cijfers per ha van Boskoop e.o. vier maal zo hoog ten opzichte van die van overig Nederland.

Tabel 2.3 De bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij

	Alle be- drijven	w.v. bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Opp. boomkwekerij in are	248	99	460
	per ha	per ha	per ha
Arbeidsbezetting (mensjaren)	1,17	2,70	0,70
Geïnvesteed vermogen per 1 juli 1985	242.000	485.000	167.000
Opbrengsten:			
- boomkwekerijprodukten	90.400	233.450	46.590
- aanwas boomkwekerij	5.440	7.480	4.810
- overige opbrengsten	<u>4.050</u>	<u>2.340</u>	<u>4.580</u>
Totale opbrengsten	99.890	243.270	55.980
Kosten:			
- arbeidskosten 1)	45.870	104.300	27.990
- rentekosten	10.560	22.310	6.960
- afschrijvingskosten	6.650	14.630	4.210
- materiaalkosten	17.890	42.310	10.420
- overige kosten	<u>15.020</u>	<u>32.710</u>	<u>9.590</u>
Totale kosten	95.990	216.260	59.170
Netto-bedrijfsresultaat	-3.900	27.010	-3.190

1) Minus loonsubsidie.

2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij

De gemiddelde kosten en opbrengsten per are boomkwekerij bedroegen in 1985/86 voor de bedrijven in Boskoop e.o. respectievelijk f 2.163,- en f 2.433,- voor de bedrijven in overig Nederland respectievelijk f 592,- en f 560,-. Op de bedrijven in Boskoop e.o. varieerden de kosten per are van f 832,- tot f 4.546,-, de opbrengsten van f 797,- tot f 6.901,-. Op de bedrijven in overig Nederland liepen de kosten per are uiteen van f 206,- tot f 3.526,-, de opbrengsten van f 37,- tot f 4.975,-. De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij is van de bedrijven in Boskoop e.o. opgenomen in tabel 2.4; voor de bedrijven in overig Nederland in tabel 2.5.

Tabel 2.4 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomkwekerij van de bedrijven in Boskoop e.o (aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	Opbreng- sten per are	f 500 tot f 1000	f 1000 tot f 1500	f 1500 tot f 2000	f 2000 tot f 2500	f 2500 tot f 3000	f 3000 en meer	To- taal
		%	%	%	%	%	%	
f 500 - f 1000	3	2	-	-	-	-	-	5
f 1000 - f 1500	6	2	-	-	2	-	-	10
f 1500 - f 2000	-	2	4	11	5	-	-	22
f 2000 - f 2500	-	-	2	18	-	1	2	23
f 2500 - f 3000	-	-	-	5	-	4	5	14
f 3000 en meer	-	-	-	-	-	5	-	21
Totaal		11	4	17	30	10	28	100

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

Tabel 2.5 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomkwekerij van de bedrijven in Boskoop e.o (aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	Opbrengsten per are	f 0 tot f 300	f 300 tot f 450	f 450 tot f 600	f 600 tot f 750	f 750 tot f 900	f 900 en meer	Totaal
		%	%	%	%	%	%	%
f 0 - f 300		-	2	2	-	-	-	4
f 300 - f 450		-	11	-	-	-	-	11
f 450 - f 600		9	8	5	20	-	-	42
f 600 - f 750		-	-	23	-	-	-	23
f 750 - f 900		-	2	4	-	-	-	6
f 900 en meer		-	-	-	-	-	8	6
Totaal		11	23	52	-	-	14	100

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

2.5 De spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten (rentabiliteit)

Wanneer we het netto-bedrijfsresultaat bezien als percentage van de kosten, blijken ook hier de verschillen groot te zijn (zie bijlage 4). Van de deelnemende bedrijven had 44% een positief resultaat. Deze groep van winstgevende bedrijven nam gezamenlijk 65% van de totale produktiewaarde voor zijn rekening. Van de resterende 56% van de bedrijven had de helft een negatief netto-bedrijfsresultaat tot 20%. Een negende deel van de verliesgevende bedrijven had een verlies van 40% en meer.

Van de bedrijven in Boskoop en omstreken had 53%, van die in overige Nederland 30% een positief resultaat.

2.6 Vergelijking met het voorafgaande jaar

In tabel 2.6 zijn de uitkomsten vergeleken met die over 1984/85. De vergelijking heeft betrekking op 57 bedrijven die in beide jaren aan het onderzoek hebben deelgenomen. Uit de gegevens van voornoemde bedrijven blijkt:

- dat de oppervlakte boomkwekerij nauwelijks is gewijzigd;
- dat de arbeidsbezetting met 6,2% is toegenomen;

- dat de bruto-investeringen (voor aftrek van WIR-premie) zijn gestegen van f 25.130,- in 1984/85 tot f 61.060,- in 1985/86;
- dat de kosten met 4,4% zijn toegenomen;
- dat de opbrengsten met 20,2% zijn toegenomen.

Hierdoor steeg de gemiddelde rentabiliteit van de boomkwekerij in Nederland met 14 punten (van -10% in 1984/85 tot 4% in 1985/86).

Tabel 2.6 Bedrijfsresultaten 1985/86 in vergelijking met die van 1984/85 (gemiddeld per bedrijf)

	1984/85	1985/86	Stijging (1984/ 85=100)	Hoeveel- heids- muta- ties	Prijs- muta- ties
Aant. steekproefbedr.	57	57			
Aantal bedrijven dat door de steekproef is tegenwoordig	812	812			
Oppervl. boomkw. in de open grond (are)	245	243			
Idem onder glas (are)	4	5			
Arbeidsbezetting (mensjaren)	2,73	2,90			
Kosten					
Arbeid	108.010	113.770	+ 5,3%	+ 3,8%	+ 1,5%
Afschrijving	15.230	16.490	+ 8,3%	+ 6,0%	+ 2,3%
Rente 1)	29.690	26.180	-11,8%	- 7,0%	- 5,1%
Materialen	39.650	44.370	+11,9%	+10,2%	+ 1,6%
Overige kosten	35.440	37.250	+ 5,1%	+ 3,2%	+ 1,8%
Totale kosten	228.020	238.060	+ 4,4%	+ 3,6%	+ 0,7%
Opbrengsten					
Boomkwekerijprod.	193.360	224.190	+15,9%	-	-
Mut. van de voorraad boomkwekerijprod.	-220	13.480	-	-	-
Overige opbrengsten	12.970	10.050	-22,5%	-	-
Totale opbrengsten	206.110	247.720	+20,2%	-	-
Netto-bedrijfsresult.	-21.910	9.660			
Idem in % v.d. kosten	-10	4			

- 1) Voor het boekjaar 1985/86 zijn de volgende rentetarieven gebruikt: 2,5% voor de grond (in 1984: 2,5%); 6,5% voor de duurzaam slijtende produktiemiddelen (in 1984: 7%); 7,5% voor de normale behoefte aan vlottende middelen (in 1984: 8,5%).

2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - bestaande uit het netto-bedrijfsresultaat en de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 69.170,- (in 1984/85 f 42.360,-). Het ondernemersinkomen per ondernemer - de arbeidsopbrengst vermeerderd met het saldo van de berekende en betaalde rente en de rentesubsidie - bedroeg gemiddeld f 86.710,- (in 1984/85 f 62.980,-).

Tabel 2.7 De arbeidsopbrengst van de ondernemer, het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	72	33	39
Arbeidsopbrengst ondernemer	69.170	89.000	46.430
Ondernemersinkomen	86.710	105.730	64.900
Gezinsinkomen uit bedrijf	102.210	118.340	83.700
Totaal gezinsinkomen	114.480	130.370	96.250
Af: pers. belastingen	13.750	17.850	9.060
premies volksver- zekeringen	<u>10.130</u>	<u>11.380</u>	<u>8.680</u>
Totaal van belastingen en premies	<u>23.880</u>	<u>29.230</u>	<u>17.740</u>
Besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf	90.600	101.140	78.510
Af: gezinsbestedingen	<u>50.660</u>	<u>56.600</u>	<u>43.850</u>
Besparing	39.940	44.540	34.660

Het gezinsinkomen uit het bedrijf - dat is het ondernemersinkomen vermeerderd met de vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden - werd op f 102.210,- becijferd (in 1984/85 f 76.690,-).

Het inkomen buiten bedrijf - gemiddeld f 12.270,- per ondernemer - is gespecificeerd opgenomen in bijlage 5. Hieruit blijkt dat de economische huurwaarde van de eigen woning - welke gesteld

is op 6% van de boekwaarde van de woning - het belangrijkste bestanddeel is van het inkomen buiten bedrijf.

Het totaal gezinsinkomen (zowel uit bedrijf als buiten bedrijf) bedroeg gemiddeld f 114.480,- (in 1984/85 f 87.620,-) per ondernemer.

Het besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf - dat is het totaal gezinsinkomen verminderd met de persoonlijke belastingen en de premies voor de volksverzekeringen bedroeg f 90.600,-. De gezinsbestedingen waren f 50.660,-. Dit heeft tot een besparing geleid van f 39.940,- per ondernemer (in 1984/85 f 18.690,-).

Ter vergelijking zijn in tabel 2.8 de gemiddelde cijfers (per ondernemer) betreffende het totaal gezinsinkomen, het besteedbaar inkomen, de gezinsbestedingen en de besparingen in 1985 van enkele andere takken van tuinbouw opgenomen. Het blijkt dat gemiddeld het hoogste inkomen werd verkregen door de ondernemers van de bedrijven met potplantenteelt. Dit komt ook in de omvang van de besparing tot uitdrukking. Ontsparingen werden gemiddeld berekend voor de ondernemers in de champignonenteelt.

Tabel 2.8 Totaal gezinsinkomen, het besteedbaar inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1985/86 (gemiddeld per ondernemer)

Takken van tuinbouw in Nederland	Aantal bedrijf- ven	Aantal onder- nemers per bedrijf	Totaal- gezins- inkomen	Be- steed- baar inkomen	Gezins- bested- ding	Bespa- ring
Groenteteelt onder glas	93	1,29	71.600	55.700	53.720	1.980
Snijbl.teelt onder glas	104	1,33	73.870	55.420	53.480	1.940
Potpl.teelt onder glas	50	1,58	116.830	99.660	54.940	44.720
Champignonenteelt	40	1,16	56.730	40.910	49.800	-8.890
Bloembolenteelt	50	1,77	102.430	71.750	44.780	26.970
Boomkwekerij 1)	57	1,19	114.480	90.600	50.660	39.940

1) Boekjaar 1985/86.

2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing

De spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen is opgenomen in bijlage 6.

Het blijkt dat 94% van de ondernemers een positieve arbeidsopbrengst had; 66% van de ondernemers had een arbeidsopbrengst hoger dan f 30.000,- en 38% hoger dan f 60.000,-. Het totaal gezinsinkomen is de arbeidsopbrengst van de ondernemer, vermeerderd met alle inkomensbestanddelen uit bedrijf en het inkomen buiten bedrijf. Van voornoemd totaal gezinsinkomen - gemiddeld f 114.480,- per ondernemer - had 79% een inkomen hoger dan f 30.000,-, 70% hoger dan f 60.000,- en 54% hoger dan f 90.000,-. 3% had een inkomen lager dan f 15.000,- en 2% een negatief inkomen. De spreiding van de besparing is opgenomen in bijlage 7.

Het blijkt dat ruim vier vijfde deel van de ondernemers heeft gespaard: 59% had een besparing groter dan f 15.000,- en 34% groter dan f 45.000,-.

17% van de ondernemers heeft ontspaard, 10% had een ontsparing groter dan f 15.000,-.

3. De financiering

3.1 De herkomst van de middelen

Zoals eerder vermeld waren de besparingen in 1985/86 voor de boomkwekerijbedrijven positief, te weten f 47.340,- per bedrijf (in par. 2.7 zijn de besparingen per ondernemer vermeld). De afschrijvingen op duurzame slijtende produktiemiddelen en de plantopstand bedroegen f 16.500,-, daardoor kwamen de afschrijvingen en de besparingen uit op f 63.840,- (in 1984/85 f 36.980,-). De overige vermogensmutaties o.a. erfenissen, boekwinsten of verliezen bij desinvesteringen waren per saldo -f 2.150,-. In 1985/86 kwam aan eigen middelen beschikbaar - de som van de afschrijvingen, de besparingen en de overige vermogensmutaties - f 61.690,- (in 1984/85 f 37.110,-).

Het vreemde vermogen nam toe met f 7.090,- waarvan f 6.640,- door nieuwe leningen o/g op lange termijn - zodat totaal f 68.780,- aan middelen ter beschikking kwam (zie bijlage 8). Op de bedrijven in Boskoop e.o. nam het vreemde vermogen (gemiddeld) toe met f 6.690,- op die in overig Nederland met f 7.670,-. Het totaal van de beschikbaar gekomen middelen bedroeg in voornoemde gebieden resp. f 65.760,- en f 73.080,-.

3.2 De besteding van de middelen

Van de beschikbaar gekomen middelen werd in 1985/86 gemiddeld f 6.220,- afgelost op het vreemde vermogen op lange termijn (exclusief de kredieten van banken) dat is 6,5% van de stand per 1 juli 1985 (zie bijlage 9).

Per bedrijf werd f 55.340,- in duurzame produktiemiddelen (incl. plantopstanden) geïnvesteerd 1). Er zijn bedrijven (14%) die niet hebben geïnvesteerd en o.a. bedrijven (12%) die voor f 100.000,- en meer hebben geïnvesteerd. Laatstgenoemde bedrijven namen 55% van de totale investeringen van de onderzochte bedrijven voor hun rekening.

De overige produktiemiddelen (veldinventaris, materialen en vooruitbetaalde kosten) namen toe met f 10,-.

1) Dit is na aftrek van de aanspraak op WIR-basispremie en de KST zijnde f 5.720,-.

De netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf bedroegen gemiddeld f 4.560,-, te weten:

a. netto-investeringen in woningen	+ f 3.190,-
b. deelname veiling e.d	+ " 480,-
c. leningen u/g	+ " 530,-
d. overige beleggingen	+ " 360,-
	<u>+ f 4.560,-</u>

De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) namen toe met f 2.650,- (in 1984/85 met f 16.810).

3.3 De balans

3.3.1 Activa

De totale bezittingen van de ondernemers op de boomkwekerij-bedrijven werden per 30 juni 1986 becijferd op f 817.500,- gemiddeld per bedrijf. Hiervan had f 497.400,- (61%) betrekking op duurzame produktiemiddelen (w.o. de voorraad bomen en plantopstanden f 191.200,-), f 2.800,- op overige produktiemiddelen f 180.500,- (22%) op deelnemingen en beleggingen (w.o. de woningen voor f 165.200,-). De resterende f 136.800,- (17%) had betrekking op de liquiditeiten (zie bijlage 10).

3.3.2 Passiva

Het vreemde vermogen bedroeg gemiddeld per bedrijf op 30 juni 1986 f 128.480,-, dat is 16% van het totale vermogen.

Van het vreemde vermogen op lange termijn is 82% door de Rabobank verstrekt.

In tabel 3.1 zijn zowel het totale als het vreemde vermogen (in % van het totale vermogen) van de boomkwekerijbedrijven vergeleken met die van andere takken van tuinbouw. Het blijkt dat de

Tabel 3.1 Het totale vermogen (gem. per bedrijf) en het vreemde vermogen (in % v.h. totale verm.) per 31 dec. 1985 1)

Takken van tuinbouw in Nederland	Totaalvermogen	Vreemd vermogen in % van totaalvermogen
Groenteteelt onder glas	991.510	43
Snijbloementeelt onder glas	1.105.350	46
Potplantenteelt onder glas	1.402.240	47
Champignonteelt	725.590	43
Bloembollenteelt	2.079.350	21
Boomkwekerij 1)	817.490	16

1) Voor de boomkwekerij per 30 juni 1986.

boomkwekerijbedrijven evenals de bedrijven met bloembollenteelt - in vergelijking met andere takken van tuinbouw - met relatief weinig vreemd vermogen zijn gefinancierd.

3.4 De toename van het eigen vermogen van 30 juni 1985 tot 30 juni 1986

Voor het gemiddelde bedrijf steeg het eigen vermogen van f 623.430,- per 30 juni 1985 tot f 689.010,- per 30 juni 1986 als gevolg van:

a.	correcties op de balans per 30 juni 1985	+ f	3.880,-
b.	correcties a.g.v. een wijziging in de keuze-regelling betreffende de omzetbelasting	- "	570,-
c.	toe- en uittreding van firmanten	+ "	280,-
d.	herwaardering a.g.v. prijswijziging	+ "	16.800,-
e.	besparing	+ f	47.340,-
f.	overige mutaties 1)	- "	2.150,-
g.	mutaties in het eigen vermogen	+ "	45.190,-
	Totaal	+ f	65.580,-
			=====

De herwaardering als gevolg van prijswijziging per 1 juli 1985, is ontstaan op:

-	grond	+ f	13.260,-
-	woningen	+ "	0,-
-	plantopstanden	+ "	230,-
-	duurzame slijtende produktiemiddelen	+ "	3.310,-
	Totaal	+ f	16.800,-
			=====

De solvabiliteit (eigen vermogen in % van het totaalvermogen) bedroeg gemiddeld per:

30 juni 1985	83,1%
1 juli 1985	83,5%
30 juni 1986	84,3%

3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1986

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf bedroeg de solvabiliteit 84% per 30 juni 1986. De bedrijven in Boskoop e.o. en die in overig Nederland hadden gemiddeld een solvabiliteit van resp. 85% en 84%.

Uit de spreiding blijkt dat 87% van de bedrijven een hogere solvabiliteit had dan 60%, 62% hoger dan 80% en 43% hoger dan 90% (zie bijlage 12).

1) Gespecificeerd in bijlage 8.

3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1986

Het saldo van de aanwezige middelen en vreemd vermogen op korte termijn was per 30 juni 1986 f 116.670,-, dat is 49% van de kosten. Voor de bedrijven in Boskoop e.o. was dit saldo f 114.570,- voor die in overig Nederland f 119.650,- per bedrijf, dat is resp. 54% en 44% van de kosten (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drij- ven	w.v. bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	139.620	142.140	136.030
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>22.950</u>	<u>27.570</u>	<u>16.380</u>
Saldo (A minus B)	116.670	114.570	119.650
Idem in % van de kosten	49	54	44

3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf waren de liquide en vlottende middelen, per 30 juni 1986, 49% van de kosten hoger dan het vreemde vermogen op korte termijn. De spreiding is groot. Van de bedrijven had 39% een hoger saldo dan 50% van de jaarkosten; 24% van 30% tot 50% van de jaarkosten en 22% van 0% tot 30%. Bij 15% van de bedrijven was het vreemde vermogen op korte termijn hoger dan de aanwezige middelen (zie bijlage 14).

3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie

De 57 boomkwekerijbedrijven zijn naar hun financiële positie onderscheiden op basis van twee criteria, te weten: de solvabiliteit per 30 juni 1986 en de besparing in procenten van de kosten (gemiddeld van 1984/85 en 1985/86). Op grond van deze kengetallen

zijn arbitrair enkele scheidingslijnen getrokken, waarbij gestreefd is groepen te vormen die ieder ongeveer een derde deel van de populatie vertegenwoordigen.

Dit heeft tot de volgende onderscheidingen geleid:

- bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie: 18 bedrijven (32%);
- bedrijven met een relatief gunstige financiële positie: 19 bedrijven (34%)
- bedrijven met een relatief matige financiële positie: 20 bedrijven (34%).

Tabel 3.3 Aantal bedrijven resp. per klasse van solvabiliteit besparing in procenten van de kosten

Solvabiliteit per 30 juni 1986		Besparing in procenten van de kosten (gemiddeld van 1984/85 en 1985/86)						
		Negatief			Positief			
		21 e.m.	20-10	10-0	0-10	10-20	20-30	30 e.m.
tot	20	-	-	-	-	1	-	-
20 -	30	-	-	-	-	-	-	-
30 -	40	-	-	-	3	-	-	-
40 -	50	-	1	-	-	-	-	-
50 -	60	-	1	-	-	1	-	-
60 -	70	-	-	1	1	-	-	-
70 -	80	2	-	4	3	2	2	-
80 -	90	-	-	2	3	4	-	-
90 -	100	-	-	-	8	7	4	7

In tabel 3.4 zijn de gemiddelde balansen van de drie onderscheiden groepen van bedrijven opgenomen. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie zijn gemiddeld met f 46.000,- vreemd vermogen gefinancierd, die met een "matige" financiële positie met f 220.800,-, dat is respectievelijk 4% en 36% van het totale vermogen. De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) bedroegen voor eerstgenoemde bedrijven f 281.800,- (25%), voorlaatstgenoemde bedrijven f 57.500,- (9%).

Onder de groep bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie zijn de bedrijven van Boskoop e.o. sterk vertegenwoordigd, de bedrijven van overig Nederland komen wat meer voor onder de groep bedrijven met een "matige" financiële positie.

De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld per bedrijf f 94.900,- bespaard, die met een "matige" financiële positie f 7.400,- (zie tabel 3.5).

Tabel 3.4 Balans per 30 juni 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie					
	relatief zeer gunstig		relatief gunstig		relatief matig	
Aantal bedrijven	18		19		20	
Aantal bedrijven in procenten	32		34		34	
Activa	x1000	gld %	x1000	gld %	x1000	gld %
Duurz. produktimiddelen	620,4	56	490,6	66	390,1	64
Overige produktiemidd.	4,7	-	2,6	-	1,3	-
Liquiditeiten	281,8	25	81,6	11	57,5	9
Overige bezittingen	<u>208,5</u>	<u>19</u>	<u>171,0</u>	<u>23</u>	<u>164,0</u>	<u>27</u>
	1.115,4	100	745,8	100	612,9	100
Passiva						
Vreemd vermogen op korte termijn	24,1	2	15,7	2	29,1	5
Vreemd vermogen op lange termijn	<u>21,9</u>	<u>2</u>	<u>96,8</u>	<u>13</u>	<u>191,7</u>	<u>31</u>
Totaal vreemd vermogen	46,0	4	112,5	15	220,8	36
Eigen vermogen	<u>1.069,4</u>	<u>96</u>	<u>633,3</u>	<u>85</u>	<u>392,1</u>	<u>64</u>
Totaal	1.115,4	100	745,8	100	612,9	100
Procentuele verdeling van de bedrijven						
Boskoop e.o. (100%)	42		30		28	
Overig Nederland (100%)	17		40		43	

Tabel 3.5 Herkomst en besteding van middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	19	20
Herkomst van middelen:	x1000 gld	x1000 gld	x1000 gld.
Afschrijvingen	21,5	15,3	13,0
Besparingen	<u>94,9</u>	<u>43,2</u>	<u>7,4</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	116,4	58,5	20,4
Overige mutaties in het eigen vermogen	<u>-11,9</u>	<u>0,4</u>	<u>4,4</u>
Totaal van eigen middelen	104,5	58,9	24,8
Nieuwe leningen o/g op lange term.	1,4	15,0	3,1
Ov. mutaties in het vreemde vermogen	<u>2,9</u>	<u>-4,5</u>	<u>3,1</u>
Totaal beschikbare middelen	108,8	69,4	31,0
Besteding van middelen:			
Aflossingen op leningen o/g	2,9	5,7	9,8
Bruto-invest. vóór aftrek van WIR-premie	92,1	64,3	29,1
Af: aanspraak op WIR-premie en KST	<u>12,1</u>	<u>3,8</u>	<u>1,7</u>
Bruto-invest. minus WIR-premie en KST	80,0	60,5	27,4
Mut. in veldinvent, materialen e.d.	-0,6	-0,8	-0,3
Netto-investeringen en belegg. buiten het bedrijf	20,1	-2,7	-2,6
Mutaties in liquiditeiten	<u>6,4</u>	<u>5,1</u>	<u>-3,3</u>
Totaal besteding van middelen	108,8	69,4	31,0

Het beschikbaar bedrag aan eigen middelen - de som van de besparingen, de afschrijvingen en de overige mutaties in het eigen vermogen - bedroegen voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie f 104.500,-, voor die met een "matige" financiële positie f 24.800,-.

Het vreemde vermogen nam toe voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie met f 4.300,-, voor die met een "matige" financiële positie met f 6.200,-, zodat totaal aan middelen ter beschikking kwam resp. f 108.800,- en f 31.000,-.

Door de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie werd f 2.900,- afgelost op leningen en f 80.000,- geïnvesteerd (minus de WIR-premie) in duurzame produktiemiddelen. Deze bedragen bedroegen voor de bedrijven met een "matige" financiële positie resp. f 9.800,- en f 27.400,-.

In tabel 3.6 zijn de gemiddelde cijfers betreffende de liquiditeit op korte termijn - voor de drie onderscheiden groepen van bedrijven - tot uitdrukking gebracht. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld f 262.360,- meer aan middelen dan vreemd vermogen op korte termijn; op de bedrijven met een "matige" financiële positie was dit saldo f 29.620,-, dat is respectievelijk 90% en 14% van de kosten.

Tabel 3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	19	20
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	286.450	84.230	58.760
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>24.090</u>	<u>15.670</u>	<u>29.140</u>
Saldo (A minus B)	262.360	68.560	29.620
Idem in % van de kosten	90	32	14

Uit de spreiding van voornoemd saldo in procenten van de kosten blijkt onder andere dat 71% van de bedrijven met een "zeer gunstige" en 19% van de bedrijven met "matige" financiële positie een positief saldo had dat groter was dan 50% van de jaarkosten. Van laatstgenoemde bedrijven had 42% een negatief saldo (zie tabel 3.7).

Tabel 3.7 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in %)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	19	20
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	-	-	13
10 - 0% van de jaarkosten	-	2	29
Totaal negatief	-	2	42
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	-	23	14
10 - 30% van de jaarkosten	-	12	15
30 - 50% van de jaarkosten	29	33	10
50 - 70% van de jaarkosten	12	16	19
70% en meer van de jaarkosten	59	14	-
Totaal positief	100	98	58
	100	100	100
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	95	41	15

In tabel 3.8 zijn van de drie onderscheiden groepen van bedrijven de belangrijkste kengetallen opgenomen.

- De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hadden een netto-bedrijfsresultaat van 22% die met een "matige" financiële positie van -14% van de kosten. Van de eerstgenoemde groep bedrijven had 71%, van de laatstgenoemde groep 26% een positief resultaat.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie nam het eigen vermogen toe met een bedrag gelijk aan 28% van de kosten; op de bedrijven met een "matige" financiële positie met 5% van de kosten. Op eerstgenoemde bedrijven nam het vreemde vermogen (per saldo) af met 1% van de kosten, op laatstgenoemde met 3% van de kosten.
- De bruto-investeringen bedroegen gemiddeld voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en een "matige" financiële positie resp. 21% en 13% van de kosten.
- De liquiditeit op korte termijn was per 30 juni 1986 voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en die met een "matige" financiële positie respectievelijk 95% en 15% van de kosten.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg de solvabiliteit 96% zowel per 1 juli 1985 als per 30 juni 1986; op de bedrijven met een "matige" financiële positie steeg dit kengetal van 63% per 1 juli 1985 tot 64% per 30 juni 1986.
- De besparing van de bedrijven met een "zeer gunstige" en die met een "matige" financiële positie was gemiddeld respectievelijk f 72.700,- en f 6.500,- per ondernemer.

Tabel 3.8 Diverse kengetallen over 1985/86

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	18	19	20
Aantal bedrijven in %	32	34	34
Jaar van bedrijfsovername	1964	1972	1969
Gem. leeftijd ondernemer	41	40	39
Opp. boomkwekerijprod. (are)	200	296	243
Aantal sbe	260	201	259
Aantal sbe per mensjaar	73	76	102
Netto-bedrijfsresultaat in % v.d. kosten	22	-1	-14
Idem 1)	19	-6	-17
Percentage winstgevende bedrijven	71	36	26
Besparing in % v.d. kosten 1)	32	16	1
Toename v.h. eigen vermogen in % van de kosten 1)	28	16	5
Toename van het vreemde vermogen in % van de kosten 1)	-1	2	-3
Bruto-invest.in % v.d. kosten 1)	21	23	13
Netto-invest.in % v.d. kosten 1)	14	16	6
Liquid., voorraad materialen en veldinvent. minus vreemd vermogen op korte term. in % v.d. kosten 1)	95	41	15
Boekw. v.d. slijtende duurz. produktiemidd. in % v.d. nieuwwaarde per 1 juli 1985 1)	48	42	38
Idem per 30 juni 1986 1)	47	40	35
Eigen vermogen in % v.h. totale vermogen per 1 juli 1985	96	85	63
Eigen vermogen in % v.h. totale vermogen per 30 juni 1986	96	85	64
Idem 1)	96	87	63
	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.
Totaal gezinsinkomen per ondernemer	164,0	106,6	69,3
Af: persoonlijke belastingen	28,6	7,5	4,1
premies volksverzekeringen	11,9	10,9	7,5
Totaal van belastingen en premies	40,5	18,4	11,6
Best. ink. gezin en bedrijf	123,5	88,2	57,7
Af: overige gezinsbestedingen	50,8	49,9	51,2
Besparing per ondernemer	72,7	38,3	6,5
Aantal ondernemers per bedrijf	1,31	1,13	1,13

1) Ongewogen gemiddelden.

Bijlagen

Bijlage 1 Grondgebruik over 1985/86 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal bedrijven in %	100	59	41
Aantal sbe	240	189	311
	are	are	are
Boomwekerijprodukten			
Bos-en haagplantsoen	55	0	134
Laan-park-en vruchtbomen	55	0	133
Rozenstruiken	37	0	90
Sierconiferen	43	24	70
Overige sierheesters en klimplanten	52	69	27
Vaste planten	1	1	0
Totaal boomwekerij open grond	243	94	454
Boomwekerij onder glas	5	5	6
Totaal boomwekerij	248	99	460
Overige tuinbouwprodukten	19	1	46
Braakland	26	1	62
Akkerbouw	45	0	108
Grasland	20	1	47
Verhuurd aan derden	20	1	48
Erf, blijvende paden, enz.	48	40	58
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	426 257	143 122	829 450

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1985/86 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers per bedrijf	1.19	1.08	1.34
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	40	40	39
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.46	1.40	1.55
arbeid v/d echtgenotes	.22	.18	.27
arbeid v/d overige gezinsleden	.32	.25	.41
arbeid van vast perso- neel	.38	.43	.30
arbeid van los perso- neel	.52	.41	.69
Totale arbeidsbezetting	2.90	2.67	3.22
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	1.1	.7	1.6
petroleum lt x 1000	.2	.2	.0
ov. olie lt x 1000	.7	1.1	.1
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	15	16	13
Idem in joules x 1.000.000.000	63	68	56
Electriciteit (x 1000 KWH)	3.2	2.1	4.9

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1985/86 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Omzet in %	100	57	43
Geïnvesteerd vermogen per begin van het boekjaar	599000	480000	768000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	16170	14440	18640
Afschrijving vaste plant- opstand	320	40	720
Huur en pacht	2540	1130	4550
Rente	26180	22090	32010
Onderhoud	5140	4390	6190
Electriciteit	760	590	1010
Gas	620	420	910
Overige energiekosten	610	950	120
Meststoffen	4870	4330	5650
Zaad-plant-en pootgoed	19820	15360	26160
Bestrijdingsmiddelen	2560	1490	4070
Overige materialen	17120	20710	12030
Veekosten	3310	0	8010
Werk door derden	2210	1370	3420
Afleveringskosten	8920	12280	4140
Autokosten 1)	3740	3570	3990
Arbeid ondernemers	72340	69220	76780
Arbeid echtgenotes	7330	6060	9130
Arbeid ov.gezinsleden	11040	7540	16030
Arbeid personeel	23150	20550	26860
Verlies op debiteuren	0	10	0
Overige kosten	9400	7670	11800
TOTAAL	238150	214210	272220
minus subsidie loon	90	110	50
TOTALE KOSTEN	238060	214100	272170
OPBRENGSTEN			
Groenten	1810	0	4390
Fruit	50	0	130
Snijbloemen	150	260	0
Boomkwekerij	224190	231110	214320
Mutatie veldinventaris	-80	0	-190
Akkerbouw en veeteelt	5400	0	13080
Overige opbrengsten	2470	2000	3140
Aanwas vaste plantopstand	250	60	530
Aanwas boomkwekerij	13480	7410	22110
TOTALE OPBRENGSTEN	247720	240840	257510
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	9660	26740	-14660
in % van de kosten	4	12	-5
in % van het geïnv.verm.	2	6	-2
Arbeidsopbr. per mensjaar	42630	48680	35480

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	3	-	6
50 - 40	3	-	9
40 - 30	6	-	14
30 - 20	16	14	20
20 - 10	9	12	7
10 - 0	<u>19</u>	<u>16</u>	<u>5</u>
Totaal verliesgevend	56	47	70
Positief			
0 - 10	16	18	11
10 - 20	5	5	6
20 - 30	12	14	8
30 en meer	<u>11</u>	<u>16</u>	<u>15</u>
Totaal winstgevend	<u>44</u>	<u>53</u>	<u>30</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongew.gem.)	-2	8	-16
Standaardfout	3,8	4,5	5,6

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1985/86
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	72	33	39
Netto-bedrijfsresultaat	8150	24800	-10950
Handenarbeid v.d. ondernemer	61020	64200	57380
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	69170	89000	46430
Berekende rente +	22090	20480	23920
Ontvangen rente +	170	130	210
Betaalde rente -	4780	3880	5800
Saldo	17480	16730	18330
Rentesubsidie	70	0	140
Ondernemersinkomen	86710	105730	64900
Handenarbeid echtgenote	6180	5620	6820
Handenarb. overige gezinsl.	9320	6990	11980
Tot. Handenarb. gezinsleden	15500	12610	18800
Gezinsinkomen uit bedrijf	102210	118340	83700
Inkomen buiten het bedrijf	12270	12030	12550
Totaal gezinsinkomen	114480	130370	96250
Af: Persoonlijke belastingen	13750	17850	9060
Premies voor volksverzek.	10130	11380	8680
Totaal van belast-en premies	23880	29230	17740
Besteedb. ink. gezin en bedr	90600	101140	78510
Af: Premie vrijw. verzekering	4350	3830	4940
Betaald loon gezinsleden	5430	5450	5410
Overige gezinsbestedingen	40880	47320	33500
Totaal van gezinsbestedingen	50660	56600	43850
Besparing	39940	44540	34660
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8040	9130	6790
Huren buiten bedrijf	300	310	300
Rente buiten bedrijf	3520	4190	2750
Vikering volksverzekeringen	4240	4190	4300
Inkomen uit arbeid	2000	1550	2520
Overige baten	440	30	900
Totaal positief	18540	19400	17560
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2780	3130	2380
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1170	1650	620
Rente prive-leningen	2320	2590	2000
Overige lasten	10	10	10
Totaal negatief	6270	7370	5010
Inkomen buiten bedrijf	12270	12030	12550

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	ov. Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	72	33	39
Arbeidsopbrengst ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	4	-	9
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	2
-f 15.000,- - f 0,-	1	-	3
f 0,- - f 15.000,-	7	-	15
f 15.000,- - f 30.000,-	21	15	27
f 30.000,- - f 45.000,-	11	12	8
f 45.000,- - f 60.000,-	17	24	9
f 60.000,- - f 90.000,-	8	11	6
f 90.000,- en meer	30	38	21
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Ondernemersinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	3	-	6
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	3
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	3	-	7
f 15.000,- - f 30.000,-	16	8	25
f 30.000,- - f 45.000,-	10	2	19
f 45.000,- - f 60.000,-	15	24	4
f 60.000,- - f 90.000,-	14	21	6
f 90.000,- - f 120.000,-	10	11	9
f 120.000,- en meer	28	34	21
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Totaal gezinsinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	2	-	3
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	1	-	3
f 15.000,- - f 30.000,-	18	4	34
f 30.000,- - f 45.000,-	-	-	-
f 45.000,- - f 60.000,-	9	6	11
f 60.000,- - f 90.000,-	16	22	10
f 90.000,- - f 120.000,-	18	30	5
f 120.000,- en meer	36	38	34
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7. Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	72	33	39
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 30.000,- en meer	4	4	3
f 30.000,- - f 15.000,-	6	4	8
f 15.000,- - f 0,-	<u>7</u>	<u>4</u>	<u>10</u>
Totaal negatief	17	12	21
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	24	21	27
f 15.000,- - f 30.000,-	12	13	12
f 30.000,- - f 45.000,-	13	18	7
f 45.000,- en meer	<u>34</u>	<u>36</u>	<u>33</u>
Totaal positief	<u>83</u>	<u>88</u>	<u>79</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	16170	14440	18640
Afschrijving vaste plantopst	330	50	720
Totaal van afschrijvingen	16500	14490	19360
Besparingen	47340	48020	46370
Totaal van afschrijvingen en besparingen	63840	62510	65730
Erfenissen en schenkingen	2370	1230	3990
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-180	520	-1170
Koerswinsten of -verliezen op effecten	60	30	100
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-3730	-3700	-3790
Uitkering van levensverzek.	40	0	100
Vermogenssubsidies:			
- meer ontvangen dan bere- kende WIR-premie	-860	-1770	450
- investeringssubsidie	150	250	0
Totaal van vermogenssubs.	-710	-1520	450
Totaal van eigen middelen	61690	59070	65410
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	6640	4560	9590
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-1470	-1980	-720
Totaal op lange termijn	5170	2580	8870
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	1920	4110	-1200
Totaal van vreemde middelen	7090	6690	7670
Totaal beschikbare middelen	68780	65760	73080

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Bokoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aflossingen op leningen o/g	6220	5540	7180
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	9480	6780	13330
- bedrijfsgebouwen	4320	6710	910
- glasopstanden	10420	8440	13250
- verwarmingsinstallaties	170	190	160
- overige installaties	3740	2020	6190
- machines en werktuigen	8550	10460	5840
- plantopstanden	210	60	430
- boomkwekerij	13480	7410	22120
- vee	-470	0	-1130
- betaling op lopende invest	3550	70	8500
- overige inventaris	7610	6380	9300
Bruto investering voor af- trek van WIR-premie	61060	48520	78900
Af: aanspraak op WIR basis- premie en KST	5720	5410	6150
Bruto-investeringen minus WIR-premie	55340	43110	72750
Veldinventaris	-80	0	-190
Materialen	-570	-400	-820
Vooruitbetaalde kosten	660	700	600
Totaal ov.prod.middelen	10	300	-410
Woningen	3190	7550	-3020
Deelname veiling e.d.	480	720	130
Leningen u/g	530	-220	1580
Overige beleggingen	360	2140	-2150
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	4560	10190	-3460
Vorderingen	4670	8190	-340
Effecten	-100	-240	90
Spaarrekeningen	-5260	-2220	-9590
Kas, bank en postgiro	3340	890	6860
Totaal van mutaties en liquiditeiten	2650	6620	-2980
Totaal bestedingen van middelen	68780	65760	73080

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Balans per 30 juni 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	43	45	42
Idem per einde boekjaar	44	46	42
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	173310	146550	211380
Bedrijfsgebouwen	27240	16330	42770
Glasopstanden	23200	24810	20920
Verwarmingsinstallaties	1500	1830	1020
Overige installaties	20720	20840	20550
Machines en werktuigen	25660	16690	38420
Plantopstanden	2920	1170	5410
Boomkwekerij	188280	164150	222620
Vee	1400	0	3400
Bet.op lop.investeringen	4220	110	10070
Overige inventaris	28920	35700	19280
Totaal	497370	428180	595840
Ov.produktiemiddelen			
Voorraad materialen	2030	2680	1100
Vooruitbetaalde kosten	780	890	630
Totaal	2810	3570	1730
Liquiditeiten:			
Vorderingen	34910	34240	35870
Effecten	11480	10330	13110
Spaarrekeningen e.d.	53200	53650	52560
Kas,lop.rek.banken/giro	37220	40350	32760
Totaal	136810	138570	134300
Overige bezittingen			
Woningen	165230	175330	150850
Deelname veiling e.d.	1500	1970	830
Leningen u/g	3480	870	7190
Diversen	10290	8350	13050
Totaal	180500	186520	171920
Totaal activa	817490	756840	903790
Passiva			
Vreemd vermogen	128480	114460	148430
Eigen vermogen	689010	642380	755360
Totaal passiva	817490	756840	903790
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	84	85	84

Bijlage 11 Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1986 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	77200	54860	108980
Leningen van familieleden	11650	11390	12000
Leningen van ov.partic.	5730	8770	1410
Kredieten Rabobanken	9690	9940	9320
Overig	1260	1930	330
Totaal	105530	86890	132040
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	2210	2020	2490
Te betalen kosten	17900	22430	11440
Te betalen investeringen	1480	1310	1720
Overig	1360	1810	740
Totaal	22950	27570	16390
Totaal vreemd vermogen	128480	114460	148430
vr.verm.in % v/h totaalverm.	16	15	16
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-06-1985	623430	590550	670210
Corr.o/d balans 30-06-1985	3880	5600	1440
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	-570	-1050	110
Toe - en uittreding v.firm.	280	410	100
Herv. a.g.v.prijswijziging	16800	2290	37450
Eigen verm. per 1-07-1985	643820	597800	709310
Mut. eigen verm. in 1985/86	45190	44580	46050
Eigen vermogen per 30 juni 1986	689010	642380	755360

Bijlage 12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1986 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
tot 20	3	5	-
20 - 30	-	-	-
30 - 40	3	3	2
40 - 50	2	-	4
50 - 60	5	9	-
60 - 70	5	4	4
70 - 80	20	7	40
80 - 90	19	23	13
90 - 100	43	49	37
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongew.gemiddelde)	82	82	82
Standaardfout	2,6	4,0	3,0

Bijlage 13 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 30-6-1986(gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Kas, lop.rekeningen banken en postgiro	37220	40350	32760
Spaarrekeningen e.d.	53200	53650	52560
Effecten	11480	10330	13110
Voorraad product en vorderingen	34910	34240	35870
Voorr.materialen e.d.	2810	3570	1730
A. Totaal	139620	142140	136030
Te betalen omzet- en loonbelasting	2210	2020	2490
Te betalen kosten	17900	22430	11440
Te betalen investeringen	1480	1310	1720
Overig kort krediet	1360	1810	730
B. Totaal vr.verm. op korte term.	22950	27570	16380
Saldo (A minus B)	116670	114570	119650
id.in % v/d kosten	49	54	44

Bijlage 14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	4	4	5
10 - 0% van de jaarkosten	<u>11</u>	<u>14</u>	<u>6</u>
Totaal negatief	15	18	11
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	13	8	20
10 - 30% van de jaarkosten	9	9	9
30 - 50% van de jaarkosten	24	22	26
50 - 70% van de jaarkosten	16	16	16
70% en meer van de jaarkosten	<u>23</u>	<u>27</u>	<u>18</u>
Totaal positief	<u>85</u>	<u>82</u>	<u>89</u>
	100	100	100

Bijlage 15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1982/83 t/m 1985/86 1)

	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86
Aantal bedrijven	57	57	57	57
Aantal ondernemers	69	67	70	72
Opp. boomwekerijgewassen in de open grond (are)	252	260	246	243
Id. onder glas (are)	5	5	4	5
Arbeidsbezetting in mensjaren	2,58	2,62	2,73	2,90
Kosten:				
Arbeidskosten 2)	102.120	103.300	108.010	113.770
Rentekosten	33.610	31.720	29.690	26.180
Afschrijvingen	14.030	13.780	15.230	16.490
Materiaalkosten	29.840	28.050	39.650	44.370
Overige kosten	28.370	31.740	35.440	37.250
Totale kosten	207.970	208.590	228.020	238.060
Opbrengsten:				
Boomwekerijprodukten	161.100	186.170	193.360	224.190
Mutatie van de voorraad boomwekerijprodukten	1.010	-200	-220	13.480
Overige opbrengsten	4.720	5.020	12.970	10.050
Totale opbrengsten	166.830	190.990	206.110	247.720
Netto-bedrijfsresultaat	-41.140	-17.600	-21.910	9.660
Idem in % van de kosten	-20	-8	-10	4
Percentage winstgevende bedr.	15	37	26	44
Inkomen en besparing (per ondernemer)				
Arbeidsopbrengst ondernemer	21.870	43.630	42.360	69.170
Ondernemersinkomen	43.520	64.760	62.980	86.710
Gezinsinkomen uit bedrijf	53.360	71.870	76.690	102.210
Totaal gezinsinkomen	65.000	85.040	87.620	114.480
Besteedbaar ink. gezin en bedrijf 3)	52.000	70.600	67.060	90.600
Af: premie vrijw. verz. betaalde arbeidskosten gezinsleden	4.930	4.960	5.800	4.350
Overige gezinsbest.	2.270	1.170	3.840	5.430
	38.620	41.910	38.730	40.880
Totaal van gezinsbestedingen	45.820	48.040	48.370	50.660
Besparing	6.180	22.560	18.690	39.940
Percentage ondernemers met (positieve) besparing	70	72	66	83

1) Met ingang van het boekjaar 1984/85 is de steekproef vernieuwd.

2) Minus subsidie.

3) Het totaal gezinsinkomen minus persoonlijke belastingen en premies volksverzekeringen is het besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf.

Bijlage 16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 juni over de jaren 1982/83 t/m 1985/86 (gemiddeld per bedrijf) 1)

	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86
Aantal bedrijven	57	57	57	57
Herkomst	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Afschrijvingen	14,0	13,8	15,2	16,5
Besparingen	7,2	26,0	21,8	47,3
Totaal van afschr. en besp.	21,2	39,8	37,0	63,8
Ov. mutaties in het eigen verm.	1,5	-2,2	0,1	-2,1
Totaal van eigen middelen	22,7	37,6	37,1	63,8
Nw. leningen o/g op lange term.	P.M.	8,3	7,3	6,6
Ov. mutaties in het vr.vermogen	P.M.	0,3	6,2	0,5
Totaal van beschikbare middelen	P.M.	46,2	50,6	68,8
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	P.M.	6,8	8,0	6,2
Bruto-invest. voor aftrek van WIR-premie	16,5	15,1	25,1	61,0
Af: aanspraak op WIR-basis-premie en KST	1,9	1,7	4,6	5,7
Bruto-inv. minus WIR-premie	14,6	13,4	20,5	55,3
Mut.in veldinv.,materialen e.d.	-0,2	0,4	-0,3	-
Netto-inv.en belegg.buiten het bedrijf	0,6	4,8	5,6	4,6
Mutaties in liquiditeiten	7,4	20,8	16,8	2,7
Totale besteding van middelen	P.M.	46,2	50,6	68,8
Balansen per 30 juni	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Activa				
Duurz. produktiemiddelen	405,3	417,1	442,1	497,4
Liq. en voorr.materialen e.d.	116,3	138,8	133,1	139,6
Overige bezittingen	185,0	183,0	175,3	180,5
Totaal activa	706,6	738,9	750,5	817,5
Passiva				
Vr. vermogen op korte termijn	18,1	22,6	20,7	23,0
Vr. vermogen op lange termijn	118,3	115,4	106,3	105,5
Totaal vreemd vermogen	136,4	138,0	127,0	128,5
Eigen vermogen	570,2	600,9	623,5	689,0
Totaal passiva	706,6	738,9	750,5	817,5
Eigen verm. in % v/h totaalverm.	81	81	83	84
Liquiditeit op korte termijn:				
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	116,3	138,8	133,1	139,6
Vr. vermogen op korte termijn	18,1	22,7	20,7	22,9
Saldo	98,2	116,1	112,4	116,7
Idem in % van de kosten	47	56	49	49

1) Met ingang van het boekjaar 1984/85 is de steekproef vernieuwd.

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 19-84 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1984.
- No. 23-84 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1984/85.
- No. 22-84 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1984 (oogst 1984/85).
- No. 18-85 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1985.
- No. 20-85 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1985.
- No. 17-85 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemeteelt onder glas in Nederland over 1985.
- No. 16-85 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1985.
- No. 15-85 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1985.
- No. 21-85 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1985.